

Siriako errefuxiatuak Nafarroan

"Han genuen guztia galdu dugu, ez dugu nora itzuli"

Gerra hasi baino lehen, Siriak 20 milioi biztanle zituen. Egun, populazioaren erdia baino gehiago desplazatuak dira, Siriako zonalde batetik bestera edo atzerrira ihesean ateratakoak. Nafarroara iritsitako hiru siriarrekin aritu gara, hemen bizi duten errealitatea ezagutzeko batetik, Sirian gertatzen ari denaz hitz egiteko bestetik.

 KOLDO AZKUNE ETXABARRI

Beste sei milioi herrikidek bezala, Abdelkader eta Abdulrazak Idris anaiek Siriako muga gibelean utzi zuten aspalde. Homs hirian jaiotzen ziren eta badira ia hiru urte Nafarroako Mutiloan bizi direla, gurasoekin eta beste bi anai-arrebarekin batera. Turkiatik zuzenean etorritako errefuxiatuak dira, Udaberri Arabiarraz geroztik hasitako gerraren biktimak.

Nola sentitzen zarete Nafarroan, eta zein albiste ematen dizuete Sirian gelditu diren senideek?

Abdelkader: Hemen oso ongi gaude, oso lasai bizi gara. Jendea pittin bat itxia bada ere, gurekin adeitasunez aritzen dira.

Abdulrazak: Amona eta bi izeba Homsen gelditu dira. Bonbetatik salbu gelditu den auzo bakaretako batean bizi dira. Bashar Al Asaden erruz gure auzokide gehienak maleta hartu eta handik atera dira, eta itzultzeko beldur dira. Erregimenari beldurra diogu eta han genuen guztia galdu dugu, birrinduta gelditu da gure etxea, ez dugu nora itzuli. Homs igarotako Siriako hirugarren hiririk garrantzitsuenaz izatekin biztanleen bi herenak galtzera, eta bonbek bertako eraikin eta auzoak txiki-txiki eginda utzi dituzte.

Siriako presidentek argudioak eman nahi dizkio nazioarteari, terroristen aurka diharduela esanez. Baina nork sortu ditu talde horiek? Islamaren ikuspegia desitxuratu nahi dute, eta gobernuari iraultza zapaltzeko aitzakiak eman

Abdelkader Idris

Zergatik tematu dira, besteak beste, Homsekin?

Abdelkader: Al Asaden familiak 40 urte daramatza boterean, eta gurea ez da

erresuma bat, errepublika baizik. Homsen aldaketa nahi genuen eta erregimenaren aurkako iraultza hasi zen, gure presidentea tirano bat zelako. Egiptoko Udaberri Arabiarra ere gure herrira iritsi zen, baina presidentearen aliatuek (Errusiak, Txinak eta Iranek batik bat) babes militarra eman zioten. Matxinatu baginen ez zen izan pobreak ginelako edo lanik gabe geundelako, askatasuna eta demokrazia nahi genuelako baizik. Al Asadek protestak ezabatu nahi zituen eta horiek zeuden auzoen aurka oldartu zen, neurririk gabe, mota guztietako armak erabilia eta errugabeak akabatuz. Boterean irauteko herriaren aurka egin du. Bere alde zeuden auzoak dira bonbetatik libratu diren bakarrak. Damaskoko erdialdean, kasu, ez duzu eraitsitako eraikinik aurkituko.

Gure herriak Irak, Palestina eta Libanoko errefuxiatu asko hartzen zituen eta orain gu gara errefuxiatuak. Nik gaztetan banuen Europara etortzeko ideia, baina turismoa egitera, ez etorri garen moduan.

Abdulrazak: Baina guk ez genituen errefuxiatuak eremu itxietan sartzen.

EZKER-ESKUI, ABDULRAZAK ETA ABDELKADER IDRIS ANAIK, MUTILOAKO FRONTOIAN.

Gurekin batera bizi ziren, guk bezala lan egiten zuten, gure mahai berean bazkalzen zuten...

Siriako presidenteak dio terrorismoaren kontra borrokatzen ari dela.

Abdulrazak: Hori ez da egia. Al Asad terrorismoaren sustatzailerik garrantzitsuenetakoa da.

Abdelkader: Presidenteak argudioak eman nahi dizkio nazioarteari, terroristen aurka diharduela esanez. Baina nork sortu ditu talde horiek? Gobernuak berak, Amerikako Estatu Batuek eta Ingalaterrak. Islamaren ikuspegia desitxuratu nahi dute, eta gobernuari iraultza zapaltzeko aitzakiak eman. Ez dugu ahaztu behar Isis taldeak musulmanak hiltzen dituela. Erlijioak esaten duenari baino gehiago, goian dituzten agintariei obeditzen diete.

Abdulrazak: Sirian aniztasun handia dago. Erlijio eta kultura ezberdinak ditugu, herrialde laikoa da. Kristauak, juduak edo kurduak ditugu, eta gerra hasi arte arazorik gabe bizi ginen elkarrekin. Baina munduko herrialde boteretsuek interes franko dute gurean.

Nola kudeatzen dituzue han bizitakoaren oroitzapenak?

Abdelkader: Oso zaila da. Lagunak galdu ditugu, baita senideak ere. Eta ez hori bakarrik, etxea ere galdu dugu, auzoa, kotxea... Dena nola bonbardatzen zuten ikusi dugu, zuzenean.

Abdulrazak: Gure aitak kamioi enpresa bat zeukan beste osaba batzuekin batera. Homseko setioa hasi zelarrik, armadak gure kamioi guztiak ebatsi eta hondatu zituen. Deus gabe gelditu gara. Orain aitak 62 urte ditu, kamioiak gidatzea du bizimodu, baina hemen ezin du gidatzeko baimena eskuratu, gaztelania ikasten ari den batentzat azterketa teorikoa gainditzea oso zaila baita. Frantzia baimena homologatuta dago, eta Alemani arabieraz egiteko aukera badago. Guk ez dugu diru-laguntzen menpe bizi nahi, lan egin nahi dugu.

Han gelditzea erabaki izan bazenute, egun zein egoeratan egonen zinatekete?

Abdelkader: Gure auzoan gelditu izan bagina, hilik egonen ginatke. Al Asad ia herrialde osoa kontrolpean du, baina

bonbardaketek jarraitzen dute, Idlib edo Alepon kasu. Dinamita upelak prestatu eta helikopteroetatik edo hegazkinetatik jaurtitzen segitzen dute, errugabeak akabatuko dituztela jakinda.

"ERREFUXIATUOK PROBLEMA UGARI DITUGU ETXEA EDO LANA AURKITZEKO"

Abdul Razak Alyusuf-ek Turkiatik Greziara doan itsaso zatia plastikozko txalupa baten barruan egin zuen. Itsasoan zeuden bitartean txalupa hondoratuko balitzaie zein haurri lagunduko ote zion pentsatzen eman zuen bidaia, eta tentsio hori ezin izan du burutik kendu: "Oraindik, Villavesan noala [autobusean], zein haur erreskatatuko ote dudan aukeratzin ibiltzen naiz. Ezin dut pentsamendu hori burutik kendu".

Errefuxiatuak Martxan taldeko partidea da. Alepon jaio zen eta Iruñean gelditzeko hautua egin du. Gaztelania ederki menperatzen du eta euskarazko hitz solteak dakizki. Berriki seme baten aita izan da, eta inguruetan dauden errefuxiatuen egoera zuzenean ezagutzen du.

"HEDABIDEETAN ERAKUNDE BATEK EDO BESTEAK ERREFUXIATUEI LAGUNTZEN DIELA ENTZUTEN DUGU, BAINA ERREALITATEAN EZ DA HORRELA", KEXU DA ABDUL RAZAK ALYUSUF.

Nafarroan Siriatic etorritako 30-40 errefuxiatu inguru bizi direla kontatu digu. Kopurua ez da zehatza, askok alde egiten baitute familia sareak dituzten beste herrialdeetara, Alemaniara edo ipar Europako herrialdeetara: "Iruñean errefuxiatuok nahiko ongi bizi gara, baina batzuk kanpora doaz problema ugari ditugulako etxea edo lana aurkitzeko orduan. Bizimodu arrunta eraman ahal izateko joaten gara Europako beste herrialdeetara. Ez gara alferrak, lan egin nahi dugu".

Errefuxiatuak hartzeko programa Gurutze Gorriak eta Errefuxiatuei Laguntzeko CEAR Espainiako Batzordeak kudeatzen dute, eta osotara urte eta erdiko iraupena duten hiru fase dauzka. Lehenengo seihilekoan aipatu erakundeen etxeetan bizi dira, familia multzotan edo beste jatorriko errefuxiatuekin, eta dirulaguntza txiki bat jasotzen dute. Nahiko laguntza eskasa dela dio: "Lau pertsonendako 290 euro ematen dizkigute. Honekin hilabete erdiko gastuak ordaindu ditzakegu bakarrik. Eta zer egiten dugu beste hamabost egunetan?".

Programaren hurrengo bi faseetan errefuxiatuek etxea aurkitu behar dute beren kasa bizi ahal izateko. Halere, bi-

dean oztopo ugari aurkitzen dituzte: "Bi erakunde hauetako langileek laguntza handia ematen diguten arren, gerraren zama dugu gure bizkarrean, sei hilabetetan ez dugu artean hizkuntza aski ongi menperatzen, ez dugu lan kontra-

**Oraindik, Villavesan
noala, zein haur
erreskatatuko ote dudan
aukeratzen ibiltzen naiz.
Ezin dut pentsamendu
hori burutik kendu**

Abdul Razak

turik inon erakusteko, hitz egiterakoan doinu arabiarra nabari zaigu eta pisuetako ugazabei ez zaie gustatzen... Zinez zaila da egonkortasuna aurkitzea. Pisu bila nenbilerarik, telefonoz deitu eta dudan hizkera entzuterakoan zuzenean moztu egin izan didate".

Abdul Razakek argi dauka errefuxiatuena modako kontua izan dela: "Errefuxiatu batekin selfie bat ateratzea edo errefuxiatu eremu batera joatea moda bat izan da. Nire kasuan, hona iritsi nintzelarik lagunak nonahi atera zitzaizkidan, baina egun non sartu dira lagun gehienak? Desagertu egin dira. Hitzaldi bat eman behar denean deitzen didate, baina kito. Hedabideetan erakunde batek edo besteak errefuxiatuei laguntzen diela entzuten dugu, baina errealitatean ez da horrela. Nafarroan, adibidez, suhiltzaileek bultzatutako Help-Na taldea da laguntzen gaituen talde bakarretarikoa".

Etxea aurkitzea lan nekeza da, eta Razakek dei egiten die etxea hutsik duten nafarrei, errefuxiatuei alokatu diezaieten. Lana lortu ahal izateko, berriaz, gobernuak tituluen homologazioa erraztu beharko lukeela deritzo: "Hona etortzen diren errefuxiatu askok lanbidea izan badute, baina bertakoentzat zaila bada lana lortzea, irudikatu hizkuntza ongi menperatu ez eta titulu homologaturik gabeko errefuxiatu batendako. Europako beste herrialdeetan ez bezala, gidatzeko baimenarekin ere berdin gertatzen da, gure gidabaimenak ez du baliorik hemen". ●